

NOVINE

SLOVENSKE KRATINE

Naročnina na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 6/25 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. — Pošt. ček. pol. št. 11.806.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo i uprava M. SOBOTA, Križova ul. 4.

Cena oglasov: Cela stran 1000 Din., mali oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstem so oglasi 15% dražji. — Popust od 5—50%.

Kriza . . .

Dnes den je ta reč nekaj za vse v šego prišla. Že vsaki paklavec de v najbolje zavrženoj vesnici znao, ka je to „Kriza.“ Je je, pravim ešče edna reč, štera se toti ne mota telko na jeziki a tem več škode doprinaša. Komi? Ravno vesnici. Ta reč je, kak klas ali prah v očaj pri mlatidbi, čutis ga, reže, oko je vse zakrvavleno a ne vidiš ga! Pa kak je lepa, pa konči na zvunešnjost, kak je pisana, pa tisti ki je pun nje, jo ne vara, nešče je priznati za svojo, taji jo. Bog vari, ka bi što s prstom proti njemi pokazao rekoč: „Ti si vtelovljena gizda, ti si okuženi ž njov, beži iz naše srede, gobavec!“

„Gizda“ je reč, štera se malo čuje a vzrok je našega siromaštva ne „Kriza“. Ne! Gizda — lübi čtevci — je tudi veliki vzrok slabomi stanji našega kmetskoga lüstva.

Gizdav človek ali gobavi to je vse edno. Gizda tere kmeta, ga nese na nikoj. Dokeč je kmet z malim zadovolen ino spametno troši prihranke svojega žülnatoga dela, tak dugo je nej v nevarnosti, ka bi se pogübo od „krize“.

Zakaj pa ravno ta druga kriza „gizda“ tak nevarna za kmetski stališ?

Gizda se vkorenila po vesnicaj, kak grinte v detelici. Samo močne i goste grable premagüvanja i ogen trdne vole jo prepravi od nas pa de včasi menša. Nede več penez pri hiži, (ar bi mi znao što potočiti, ka tak nikaj ne vala se proti njoj boriti), nego nemo ga potrebüvati telko. Tisto malo grošov pri hiši, pa se na potrebne reči vrže. Penez ne nosi sreče!

Gizda nepremišleno zaprvla, pa na koj? — Na obleko.

Tü smo! — V obleki se gizda gnezdi, štera obleka se kmetskomu stališi nepripravi, štera obleka bi mogla biti sramotna za prostoga kmetskoga človeka, za prosto kmetsko ženo ali deklino.

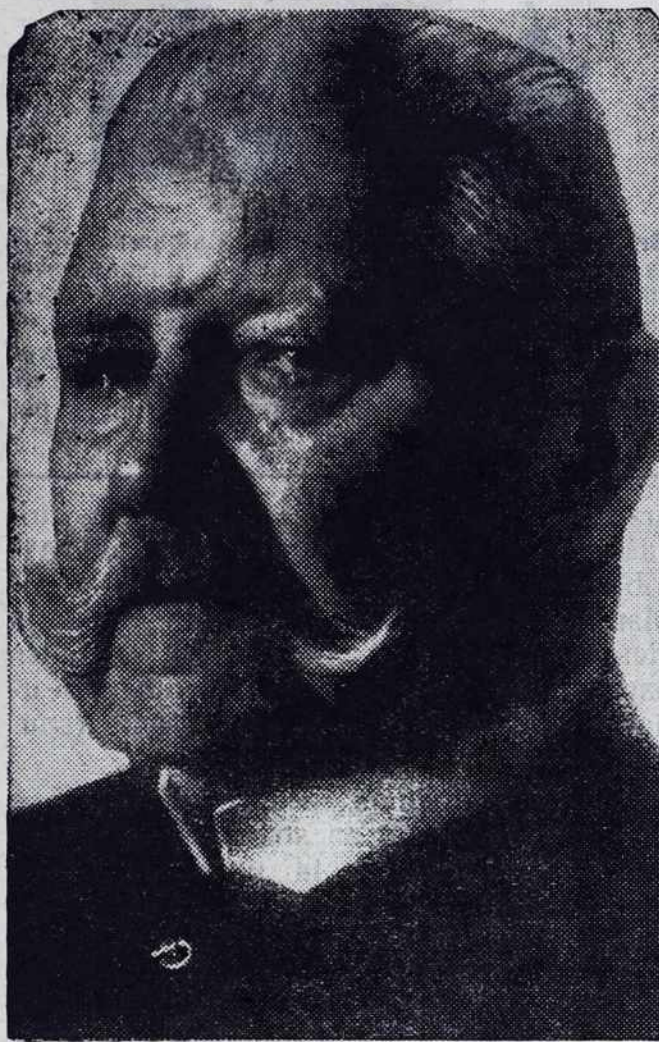
Pa ešče nekaj. — Gizda je včinola iz kmeta roba. Za čidoga roba? Za roba fabrike. Kmet, kmetsko lüdstvo, dnesden ešče ne bi javkalo telko pod pritiskom „krize“ konči pri nas ne, či se ne bi vpreglo v žalosten a trdi jarem gizde.

Gizda je vrgla z rok trlice, vrgla z rok gareoke, kolovrat, motovilo ino porüšila pečnice kmetičam. Gizda je pa tudi vrgla na cesto *pisana motovila* kmetskih dečkov i deklin.

Pravim! Motovila so na cesto vržena v podobi z gizdov nadütoga človega. A ka je doma ostalo za pečjov? Siromaštvo i zapuščenostali „moderno“ povedano „kriza“.

Poglednimo si v denešnjoj krizi edno takše žensko motovilo na cesti. Stanimo na občinski trataj ali pred cerkvov ali ozdaleč oglejüjmo, kak se takša motovila pšejo pred cerkve . . . O, to pero mi je vujšlo — pred krčmenim pragom.

Ali se na takšem motovili vidi „kri-

Hindenburg zmagao.

Pri ponovni volitvaj za predsednika nemške republike, dne 10. aprila je zmagao dozdašnji predsednik republike maršal Hindenburg. Dobo je nad polovico vsej oddani glasov. Za njim je največ dobo vodja nemških narodnjakov Hitler, socialisti i komuništi so pa pri drugi volitvaj vnogo glasov zgübili. Prav je, da je nemška država v teški časaj dobila za svojega voditelja staroga preizkušnoga poštenjaka mesto takšega vročkrvnoga kričača.

za“? Ali se vidi „gizda“? „Kriza“ si mogoče na domačem pragi v podobi gladanogo potrla, „Gizda pa hajd! bojk na cesto z motovilom.

Oblečena je istina včasi zadosta. Priičen robec, te njoj pokrivle zkolbano glavvo. Tü pa tam tak nalükavlo „čopiči“ malo kre vüha, malo kre oči, no na sredi čela se tudi spodobi či gli je včasi menši.

Robec je nekaj bogšega, zato je küpleni. Velki robec ravno tak pa reklin. Pa ka gučim, dnesden od reklina na vesničkom motovili? Zdaj se pravi „pruslek“, „pulover“, „žemper“ pa što bi znao, kak ga je ešče zlodil nazvao, samo naj bi ženo vkano.

Ka pa janke!? To Vam je nekaj čüdnoga k čemi je podoben te čüden ta obleča na motovili? Nekaj je najbolje podobnoga z senom napanom vreči, či ga v kumes postaviš na kakše gare. Ja da je pa to najnovjša šega „moda“, Litke nepokrite inači gde ne bi trbelo svilenih nogavic kak bi pa na cesto vüpalo motovilo? Na pa na konci? Tüdi „punčulci“ so ne za

ta vrčti! Gde so pa razne süknjene obleke, kaputje, kranščacje, šteri so ešče bole moderni? Torbice!? (Pa ne za oves!) Pa pod vsov tov oblekov, vse küpleno, no pa, ar v toj „krizi“ resan nemre človek niti najpotrebnejše küpiti, zato je bržčas tudi malo vse bole kmične farbe. Od sunca tü prej ne zbledi pa je zato to.

Ali se mogoče kmetski moški i moška mladina kaj bole nosi kmetskomu stališi primerno?

Na žalost ne. Vnogo toga so naši dedeki nej potrebüvali pa so zato čedno pa čisto oblečeni hodili pa ka je glavno na vsakom stopaji so pokazali, kelko držijo do svojega poštenoga kmetskoga stališa.

Či bi samo tisti stanoli za 'n čas od mrtvi, šteri so približno pred tresetimi letmi živeli, pravili bi na prvi hip, ka ga je prej sam „pikuš“ cela ves, nega več poštenoga kmeta.

Indasveta so tak po gospodskom oblečeni vandrašje hodili okoli, zvali so je za „pikuše“ ino so nej ravno največše poštenjé vživali. Dokaz za zdrav čüt kmeti podajajoče šegé so dali naši dedecje tudi te, gda so nazvali varašance za „upkače.“ Pa zakaj? Za volo njüve pisane küplene mošnje. Varašanke so prej to kügo prve prinesle k nam pa se jih zato tudi cona poprijela.

A dnes den kak velki upkač je cela naša okroglina pa varašanci samo nekoliko perja na njem.

Vsakši naj sebé prime za nos, gda upkača vara.

Zato pa nega krüha pri hiži, zato nema krajcara naš slovenski kmet za domači pošteni tisk Novine itd. Zato, ar ga gizda tere, ar njemi domače novine poznavajoči vse njegove slabošče očivesno v obraz povejo istino pa naj si bo ta žalostna ali vesela. Tüdi zdaj se bo vnogi najšeo, šteri de po staroj navadi muvo ali muvila, no-so de pa „šale“, holsplitle, „svilene robce, förtokke, „žempere.“ Na pulti pri trgovci si med sto farb nede znala „štucne“ zebrati, a tožila de na „krizo“, kak težki je dnes den žitek za kmeta, kak ga vse kole kak je vse drago pa kak more na nikoj priti. A trgovec? On se more resno držati, pa klumati na vse. Či pa slüčajno z metrom majne proti polici ino motovilo vara nekšo novo kričečo farbo na kraji metra, te že gleda za lestvicov, samo ka kem prle nasiti lačno „gizdo“ v podobi motovila.

Či pa včasi odpré tisto veliko čarno knigo, ta njemi na svojih stranej samo posebi kak radio zaspevle tisto staro: „lepe bele janke ma pa ka vala na porgo ma!“

Da pa ka si znamo, časi so žmetni, tá „kriza“ nas pa na nikoj nesé. *ruri.*

Mizari, tesari, gospodari!

Što nüca lepe blanje, late i tüdi tesani les, trame, roženice, isto celi rušt si lahko naroči pri

VINKO KLEPEC, Beltinci. 2

Slovaška pa Slovaki.

Južna meja Slovaške je Donava od Bratislave (Požona) do Estergoma, dale pa gorovje Matra. V severnoj Slovaškoj so Karpati, južna je ravnica, ki je deo vogrskoga Alfölda. V Karpataj so visoke Tatre (3000 m.), najvišje gore v češkoslovaškoj državi. V slovaški goraj je dosta toplic pa letovišč, znanih po vsem sveti. Tudi so bogate z rudami, posebno z železom. V nižini se povle posebno kukorica pa cukrna repa. Delajo tudi pivo, živa je tudi tkalska pa železarska obrt.

Slovakov je blizu 3 milijonov. Dosta jih živé v Severnoj Ameriki, v Banati i Bački, na Vogrskom pa v Jugoslaviji. Po jeziki pa duševnom življenji so najbolje v rodi Čehom, s šterimi živijo v istoj državi. Na Slovaškom živé poleg Slovakov četrt milijona Nemcov, telko Vogrov pa nekaj jezér Rusinov. Politično, gospodarsko pa kulturno središče Slovakov je Bratislava (negda Požonj, z 150.000 preb.); središče izhodne Slovaške so Košice (negda Kassa z 60 000 preb.). Za zgodovino Slovakov pa má najvékši pomen Turčiansky svätý Martin (negda Turócy szt. Márton z 7000 preb.).

Zapadna Slovaška je bila središče Svetopolkove velkomoravske države; l. 907. pa so prišli Slovaki pod Vlado Vogrov, pod šterov so ostali do l. 1918. Do l. 1843. so Slovaki ne pisali v svojem jeziki. Toga leta pa so njihovi voditelji vpelali slovaščino za pismeni jezik. Čitudi so Vogri silovito preganjali pa zapostavljali, li se je slovaška književnost lepo razvila. L. 1848. so tudi Slovaki zahtevali z orožjem v roki svoje narodne pravice. L. 1863. pa so si nastavili „Slovensko matico“, to je društvo za izdavanje domačih knjig, štero je izdalo vnožino Slovaških knjig. Toga leta so od prli tudi tri gimnazije s slovaškim jezikom pa več ljudskih šol. Ali po l. 1868. so vso oblast dobili v roke Vogri. Tej so l. 1875. zaprli slovaške gimnazije pa vničili „Slovensko matico“ (Slovaki sami sebe zovéjo Slovence!) njeno vrednost pa odpelali v Pešto. Gda je slovaško odposlanstvo protestiralo proti takšoj krivici, njim je ministarski predsednik Tisza odgovoril: „Negda slovaškoga naroda!“ Vogrščili so vsešerom: ne so njim dali slovaških šol, v

Graf Károlyi, min. predsednik Madjarske, ki je za grofom Bethlenom v največjoj gospodarskoj stiski prevzel vodstvo države. Razmere na Vogrskom so tak slabe, da kak je grof Károlyi izjavil, če ne pride pomoč, vogrski državlan ne de mogo več nikšega duga plačati. Grof Károlyi je poslance do nedoločenoga časa domo poslal i vodi z par ministri sam državo.

uradi pa v cerkvi so jemali pravice slovaškomi jeziki. Konec tomi je bio 30. oktobra 1918., gda so v Turčianskom sv. Martini izdali „martinsko deklaracijo“, v šteroj so proglasili Slovake za sloboden narod, ki lejko sam odloči svojo prišestnost. Dobrovolno so postanoli deo Republike Češkoslovaške.

Denšnje stanje. Po osvobojenji so se Slovaki razdelili na stranke. Pri volitvaj l. 1925. pa je dosegla večino Hlinkova Slovaška ljudska stranka. Poleg nje je najmočnejša Republik. polodelska stranka. Evangeličani majo svojo Narodno stranko. Hlinkova stranka (on je kat. duhovnik) pa evang. stranka mata precij bližanji program.

V praškom parlamentu nastopajo slovaški poslanci v svojih strankaj, ne pa skupno. Hlinkova stranka je katoličanska; ali tudi Šramkova kat. stranka je razširjena na Slovaškom. Slovaki majo v vladi dvoje ministerstev. V opoziciji so Hlinkova, komunistična pa vogrska stranka.

Gospodarski položaj Slovaške je dnes čista inačija, kak je bio pod Vogri. Pri gospodarskom dvigi Slovaške majo dosta zaslužnja gospodarske šole pa društva. — V kulturnom pogledi pa je tudi Slovaška v slobodnoj državi čisto druga. Poleg vnožih šol má tudi domače vseučilišče.

Slovaška je precij podobno Slovenskoj krajini. Bili smo skupno v vogrskoj državi — oboji brezi pravic. Dale so Slovaki tudi versko razdeljeni: 2 tretjini sta katoličanskivi, edna pa luteranska. Posebno lepo pa je primerjanje slovaških pa naših narodnih šeg pa návad, n. pr. gostivanje — vse to si je jako podobno. Slovaki ešče dnes majo lepo, pisano narodno nošo, sami si delajo obleko doma.

Bodočnost Slovakov je lepa, njihova delavnost pa vola svedoči to.

(Za „Novine“ napisao Jože Rosorlin.)

RAZNO.

Fal meso se dobi dnevno pri Agrarnoj zadrugi v Murskoj Soboti. Meso se seka vsakši den v mesnici g. Turka po izredno niskoj ceni. Novi člani se pa sprimajo vsakši den v poslovalnici Agrarne zadruge v Križovoj ulici št. 4.

— **Smrtna kosa.** Preminočo soboto je položen k večnomi počitki Verteš Aleksander šol. upr. v pokoji v 79 leti svoje starosti. — V tork 5. aprila smo spravili k zadnjem počitki Cvetič Henrika v 80 leti starosti. Pokojni je bio oča g. Cvetič Janeza trgovca. — Isti den se je preselo v večno domovino Toth železniški paziteo v pokoji. Naj v miri božem počivajo!

Sprotoletje.

Po kalendari se sprotoletje začne 21. marca, gda sta den pa noč ednako dugiva. Sprotoletje pa si mislimo te, gda se vsa zemla pomladi, ozeleni — zato je zovejo Slovenci tudi pomlad. Že nigda sveta je našim poganskim očakom bilo sprotoletje nekaj skrivnostnoga, zato so te obslužavali posebne svetke pa navade. Gda so slovanski narodje sprijali krščanstvo, so vnože starinske navade obdržali, samo bole krščansko obliko so dobile.

Zahodni Slovani (Čehi, Polaki) svetijo prihod sprotoletja ali na tiho nedelo,

Joško Maučec:

Zgodovina Slovenske krajine.

II.

Gda so si Rimlani prisvojili kakšo deželo, so jo zvezali z ostalov državov z dobrimi cestami. Rimske ceste so bile jako dobre, ka jih je niti ne vničilo preseljevanje narodov pa mnogo cest se je očuvalo več stoletja. Ešče dnesdén se nahajajo tu pa tam ostanki cest pa mostov. Na mnogi krajaj so pa naši predniki izkoristili tir rimske ceste, nikelko ga popravili. (N. pr. glavna cesta v Lendavi pri nas v Slovenskoj krajini.)

Po rimski cestaj so se preseljavali različni narodi od vzhoda proti zahodi. Po njih so hodili tudi Slovenci, gda so prišli v svojo zdajšnjo domovino. Rimlani so ceste postavljali v prvoj vrsti za vojaške namene ino so izbrali med dvema postajama najkračijo pot, če bilo le mogoče. Odveč bi bilo, če bi gučao od važnosti rimske ceste, štera je vodila iz Italije v Panonijo. Za časa preseljavanja narodov so mnogokrat po rimski cestaj šle razne

čete divji narodov, ka bi po najkračijoš poti prišle pod milejše podnebje pa do središča rimske države, gde so mislili dobiti dosta bogastva pa rodovitne zemle.

Mi si ogledamo samo ceste, štere so vodile po našem ozemli. Iz Ptuj (Pettovia), šteri je bio tudi tak važen v Panoniji, ešče mogoče bole kak Savaria, je šla velka vojna cesta proti Sirmiji ino se prva postaja od Ptuj omenja Ramista (okoli Varaždina). V smeri proti Ormožu je šla druga cesta mimo Sv. Marjete niže od Ptuj, v Trgovišče pri Velikoj Nedeli v Slovenski gorica. Ob toj cesti se omenja postaja „In medio Curta“, pri zdajšnjom Središču, gde se je našla rimska vila. Ta cesta se ešče okoli Središča dobro pozna. Pri mlini na potoki Trnovi je šla v severoshodno smer. Naslednja postaja se je zvala Halicanum pa jo iščejo okoli Murskoga Središča ino okoli Lendave. Najbole sigurno pa je, ka je Halicanum stao v bližini Lendave. V Lendavi so se najpre najšle stvari iz rimske dobe. V Lendavi so dobili rimske grobe, peneze pa zlate verižice, štero se vse zdaj nahaja v muzeji v Budapešti. Gde je cesta prestopila Múro,

se je razcepila. Eden deo je pelao skoz Goričko proti Savariji ino dale k Dunavi, druga pa po Dólinškom mimo Beltinec pa Dokležovja, Kroga, gde so našli več rimski penez, največ casara Filipa Arabca (244–249) ino se tam kažejo na poli sledi vekše naselbine, nató v Soboti, gde je v zid katoličanske cerkve vzdian rimski nagrobni kamen nekšemi Publiji Aeliji Viatore (potniki). Spomenik je iz 2. stol. po Kristuši ino do zdaj edini znani prekmurški rimski napis.

Dale je šla ta cesta proti zdajšnjoj Radgoni, gde je bilo sigurno malo rimsko mestece ino nato naprej proti sevri.

Razvoj rimske civilizacije je tudi ne ovirao novi napad Kvadov v l. 50. po Kristuši, pa tudi ne notrašnja borba med Galbov, Ottonom ino Vittelijom. Liki velki deo Panonije pa Savaria se mata za svoj precvet najbolje zahvaliti Flavijcom, od šteri sta Vezpazijan ino njegov sin Tit s pravov očinskih skrbjov skrbela za Panonijo. Ustanavljala sta nova mesta, vredjavala pa lepšavala starejša. Zgodovinarje, kakti Svetonius pa Aurelius Victor, so dobro opisali delovanje teva dva cesarja. (Dale)

na Jürjovo ali na Jeremijašovo (1. maja). Na tiho nedelo je navada, ka se zberejo vsi ljudje z vesi, napravijo s cot podobo grde babe, jo privežejo na drog pa hodijo ž njov popevajoč po vesnicaj pa polaj. Na konci vržejo med smehom pa kričom babo v vodo ali jo pa žežgejo. Babo so zvali „Morano“, kak se je zvala pri slovanski poganaj boginja smrti. Pred 200 leti je to tudi ešče na Slovenskom bilo v navadi.

Druga navada pa je bila v tom, ka se more človek v tom časi preroditi, zapustiti vse slabo pa tak stopiti v novo leto. V južnoj Srbiji 1. maja že pred suncom vstanejo ženske pa dekle, prinesejo vodo iz sedmerih studencov vode, s šterov se mujejo vsi pri hiži pa se opere obleč pa hiža. Deca pa ružijo s kotli pa pokrivačami, ka bi zosagali comprnice. Ta šega je v zvezi s spominom na prihod krščanstva pa odhod poganstva.

Na Češkom zažigajo „Morano“ pa spitačlejo, kama je djala ključce sprotoletja. Ona pa odgovarja, ka je je dala cvetnoj nedeli, štera de „vlekla cvetje pa korenje z zemlé.“ Tudi pri Slovencaj je navada, ka cvetna nedela ali svetnik, šteri ma god te dneve, odklene sprotoletji dveri pa ozdravi zemlo, ka ne zbeteža, što leži na njoj.

Na den sv. Jürija (23. ali 24. aprila) Srbi preganjajo comper pa nesrečo z leskovimi križeci, štere devlejo v hiže pa na njive. Na te den se vsi mujelejo, v vüpanji, ka nega bolšega za zdravje. Pečejo jagnje, ostanejo celi den vöni, se kitijo s cvetjem pa plešejo „kolo“. — Slovenci v Beloj krajini na Jürjovo z zelenjom okitijo maloga dečaka, ga vodijo po hižaj pa spevlejo, ka je vse sv. Jüri prineseo.

Na Štajerskom i našem Ravenskom na Jürjovo pokajo z biči, kučejo po piskraj pa tulijo v rogeo, ka bi stiralı comprnice pa nesrečo. Po Dolenskom (niže Ljubljane) hodijo na večar spevat, dobijo pa belice pa vino. Gorenjci pravijo, ka či se na Jürjovo vrana skrije v setvo, de dobra letina. V cerkvi pa na té dën tudi more biti zeleno, pa či bi cemeštri mogla bukev za pečjov ozeleneti!

Politični pregled.

Jugoslavija. V parlamenti se sprejeo novi zakonski načrt od trošarine. Po tom načrti bodo mogli oštarjaše poprek plačuvati dačo od točenja, ne pa kak dozda od litra trošarino. — Ostre interpelacije so se vlagale. — Mesto g. Petra Živkoviča je imenüvani od Njeg. Vel. za min. predsednika Dr. Voja Marinkovič, Živkovič je postao zapovednik kraljevske garde.

Amerika. Dolar je začeo jako kapati samo zatogavolo, ka se je v parlamenti zahtevalo, naj bogataše plačajo od svoje vrednosti, ki pa tomi predlogi protistojijo. „Zveza narodov.“ Njeni namen je skrbeti za sodelüvanje med narodi pa za mir. Liki samo škoda, da se med mirolübnov mužíkov, štera se čüje na vsakšoj seji ino na suznih razorožitvenih konferencaj, meša rožlanje orožja, ar vsakši zna, ka se vse države, štere le morejo, hitro oborožavajo. Pa ne samo oborožavajo tak, kak kažejo razne številke, kelko ma vsakša država štükov, aeroplanov ino tankov pa bojni ladij; javna tajnost je, ka se vse države tudi tajno oborožavajo, to je najhüjše. Poglednimo samo vojno letalstvo. 11 najvejši držav na sveti má po številka, štere je prejela posebna komisija Zveze narodov od posameznih vlad, okoli 11.000 letal. Če pa pomislimo,

ka je bilo leta 1918 na francusko-nemškoj fronti v borbi nad 10.000 letal, potem lejko presodimo o istinitosti te številke. Pa ne omenjamo tankov, štükov, velikanskih bojnih ladij pa posebnih kemičnih oddelkov pri vojnih ministerstvih posameznih držav, šterih naloga je, da preizkušajo najnovejše iznajdbe na polji strupenih plinov, čeravno je po mednarodnom dogovori bojna s plini prepovedana. Milijarde pa milijarde izda svet za oborožüvanje. Človek si toga inaič nemre raztolmačiti, kak da ga je ne nikaj dobroga navčila strašna svetovna bojna. Či tudi so rane, štere njemi je zasekala, ešče ne zaceljene, se pripravla novo klanje, štero bo ešče strašnejše.

Grčija je napovedala moratorij, nemre plačuvati.

Mir med Kitajci i Japonci neše podpisan ali obstoji. V Mandžuriji pa napadajo kitajske bande japonsko vojsko i tudi Rusi stojijo oboroženi pri meji.

Madjarska. Državna oblast je prepovedala izdavanje socialistični list „Nép-szava“, ar je narod pozivao na revolucijo. Zavolo zebrane so v Pešti vsi štamparje v štrajk stopili. Z temi so se združili i ostali delavci po državi.

Spravišče v Londoni. V Londoni razpravljajo 4 države: Francija, Anglija, Italija i Nemčija, kak bi se dalo pomočti 5 državam, štere so nastanole iz prvejše Austro-vogrskje. Najvekša pomoč je pa potrebna samoj Nemčiji. Če je ne dobi, ne bo mogla nikših dugov plačuvati i pridejo v velike poteškoče zavolo toga vnoge druge države, šterim je dužna. — Konferenca je končana i ne prinesla drugoga sada kak zaključek, da se bodo štiri države ešče bole brigale, da spoznajo kak slabo stojijo podonavske države i kak se njim naj pomaga. Francozi so šteli, ka bi tej pet držav melo eden penez i edno carino. Nemci pa Talijani pa v to neso privolili. V Ženevi pridejo pali vküp državniki, da si od toga pitanja kaj pogučijo. Bolgarija se je prijavila, naj i njo vzemejo k petim podonavskim državam i njej z posojilom pomagajo. Tak bi Jugoslavija, Vogrska, Češka, Austrija, Romunija, Bolgarija prijala prvo pomoč, če se pogajanja srečno dokončajo.

Dnevne novice.

Slovo ravnatelja B. Remca iz Ljubljane. Preminoči teden je zapüsto Ljubljano g. Bogumil Remec, ravnatel II. drž. realne gimnazije v Ljubljani ino odišeo na svoje novo službeno mesto v Kruševac za ravnatelja gimnazije. Z ravnatelom Remcom odhaja iz Ljubljane mož, šteroga bode pogrešao vsakši, šteri ga je poznao. Najbole pa slovensko dijaštvo. Kak profesor je bio strog, nego pravičen. On je čütolepoto ino plemenito odgovornost profesorskoga stana. Bogumil Remec je bio središče, okoli šteroga so se zbirali vsi, šteri so z dr. Krekom delali za osloboditev vsej Sloven-cov. Ravnatel Remec je bio mož značaja, mož plemenitosti, šteri je nikdar ne zatajo svojega prepričanja. Zato pa je bio preganjan kak profesor za Austrije. Za njim bode žalüvao ves slovenski narod, posebno pa slovenska dijaška mladina. Tudi dijaštvo Slovenske krajine si ga bode ohranila v lepom spomini, šterim je bio ravnatel. Želemo, da bi ga palik skoro vidli v Ljubljani!

Muslimani prosijo pomoč papo. Muslimani (törske vere) iz otoka Krima pri Čarnom morji so se zglasili v Rimi pri sv.

Oči i ga prošili pomoči, ar je jako preganjajo. Boljševiki preganjajo vsako vero, najbole pa katoličansko. I gda vidijo drugoverci, kak zagovarja sv. Oča katoičane se ešče oni k njim obračajo za pomoč. Ne pomeni mogoče to teliko, ka v globočini njihove düše raste nekaj nebeskoga, ka njim pravi: Kristušov namestnik jedino vodi po pravoj poti, idite k njemi.

Veliki ogenj v Zagrebi. V Zagrebi je eksplodirala delavnica Star-filma. Eksplozija je bila tak velika, da je razvrgla štirinadstropno palačo na Jelačičovom trgi i jo vužgala. Celo ešče sosedne hiše so grozno trpele. Varaško tržnico, na štero je spadnola streha palače, do mogli podreti, ar je nevarnost, da se porüši. Mrtvih pri toj nesreči je sedem, ranjenih pa 29.

Povodni. V Banati Srbiji so velike povodni. Do 150 jezero hektarov zemle je pod vodov.

Strašen roparski vmor. V Dražgošaj je neznani hüdodelnik vlomo v stan dve siroti Kotrtčovi, šterivi sta mele malo trgovino, mati i hči. Z nekim železom je zaklao obe, potem iskao peneze, ki jih pa ne mogo najti, kak si je računao, ar jih ne bilo i nazadnje vužgo postelo. Sumi se na neke tepeše, ki klatijo okoli po vesnicaj, da so to grozovitost doprinesli na belo nedelo.

Vüzemske navade Slovincov smo popisali v predzadnoj številki. Ar smo ešče v vüzemskom časi, se dnes spomenemo malo z návad drugih narodov. Prle naj ešče povemo, ka že mlajši malogda čüjejo, ka se v našoj krajini (bela) nedela zove „sprevodna“, prišestni teden sprevodni. Pri drugi narodaj spomin Kristušovvga trpljenja slovesno obslüzavajo. Pri eas poznamo samo procesijo goristanenja; na Španskom, Italjanskem v Nemčiji itd. pa majo procesije v velkom tjedni. Tü nosijo velke križe na ramaj, podobo bičüvanoga Odršenika itd. Na Nemškom hodijo deca od hiže do hiže s škrbetaokami, zvat k božoj službi. V Rimi je ogromen Koloseum, negda cirkus, gde so prve krščenike mantrali; tü postavijo velki teden visiki križ.

Rusoski kmetje živejo če duže v vekšem pomenkanji. Kmečki stališ je na Rusoskom v velkoj večini. Boljševiki so napravili velko zemliško preosnovu, ki se je pa popunoma ponesrečila. Zakaj? Rusoski kmet je nezadovoljen z nasilnim vladanjem menšine, štero bi naj on s svojim trpljenjom hrano. Zato skrbi samo za svoj nevolen žitek. Tak pridelajo v Rusiji na eden hektar zemle komaj do 8 metercentov silja, v Evropi pa okoli 25! Zemla je postanola državna lastnina, kmetje pa čisto podložni. Sküпно so šteli obdelüvati zemlo, zdaj se njim je to ponesrečilo. Poleg vsej velikih düševnih stisk, štere kolejo dnes ruski narod, je vsigdar hüjša tudi stiska za krüh. Vse kaže, da nede bolše, dokeč kmet ne dobi zemle nazaj, bolševiki njemi pa dajo slobodo. Ar nekelko lakomnih manjakov je ešče nigdar ne prineslo sreče celomi narodi, tej iščejo samo za svoj žep!

Krao vžigalic (špic) se je v Parizi vmoro. Bio je to Ivan Kreuger, ki je po boji osnovao mednarodno družbo, v šteroj so bile vse velke banke sveta pa velki bogatinje. Ta družba je mela 150 fabrik za vžigalice v 40 državaj, gde je delalo 60 jezer delavcov. Središče te družbe je bilo na Švedskom, v Kreugerovoj domovini. Pridobila si je ogromen pomen v življenji držav. Če je bila kakša država v stiski, njoj je Kreuger ponüdo na posodo milijone — ali država njemi je mogla za to dopüstiti,

ka do vžigalice njegov monopol, to je, samo on je lejko meo v njov fabriko za nje. Tak je meo tudi v Jugoslaviji svoje tovarne. Zato je dobila naša država od njegove družbe posojilo 25 milijonov dolarov. Računajo, da je v zadnji peti letaj posodo različnim državam skoro 300 milijonov dolarov. Gospodarska stiska vsega sveta je oslabila tudi to bogastvo; države so njemu ne mogle več dugov odplačevati — on sam je bio prisiljen, prositi v Ameriki na posodo. Ar je pa posode ne dobo, si je sam vzel življenje. Nikaj njemu je ne hasnilo vse bogastvo, ne je ostao trden do konca v boji z nesrečom. Njegova bojazljiva smrt je tirala v samomor vnoge njegove podložne voditele fabrik, vnoge delavske družine pa spravila v nesrečo. Zato je bole vredno za človeka, če ostane do konca pošten s svojim siromaštvom.

M. Sobota

— **Užitnina na mleko.** Občinsko načelstvo v Soboti je sklenilo, da se bo od zdaj naprej pobiralo za vsakši liter mleka, ki bo prinesen iz zvušnih vesnic v Soboti po 25 par od litra. V istini ne vemo, komi naj bi bilo s tem pomagano. Mi znamo, da ništerni gospodje v Soboti, šteri so nej ravno siromacije prodajo vsakši den vnogo mleka po 2 Din 25 par za liter. Mogoče se tej gospodje bojijo, da bi siromacije iz zvušnih vesnic malo falejše mleko prinesli v Soboti i s tem njim dobiček zmenšali.

— **Plača novoga župana** je zavolo krize določena na 20.000 Din letno. Stari župan g. Benko je meo 24.000 Din plače.

— **Podoba „Marije Pomočnice“** je prišla v Martinišče. Podoba je iz Španije i je jako lepo delo. Blagoslovljena bo 1. maja.

— **Igra v Martinišči.** V nedelo je bila lepo uspela igra: „Žrtve spovedne mučenosti“ v Martinišči. Čisti dobiček je namenjen za izplačilo podobe Marije Pomočnice.

— **Razočaranje.** V Soboti se je razglasilo, da košta govedina v ništerni mesnicaj 5 Din. kg. Na te veseli glas pride v znano mesnico neka gospa z cekrom i naroči 2 kg. „rošteljoa“. Veselo stiskavle 10 Din., ka bi dala za meso. Pa tak tužno je povabila glavo, gda je mogla plačati 24 Din. Za 5 Din. se prej samo ti prosti falatje dajo. To je bio odgovor.

Romanje na Trsat,

zdrženo z izletom z ladjov po morji na otok Krk, priredi tudi letos „Sveta Vojska“ v Ljubljani i to zadnjo nedelo majnika. Odhod v soboto 28. maja vgojdo, povratek s Trsata v nedelo 29. maja zvečer. Vnogo prijav je že prišlo, pridružite se tudi drugi kempri, ar čas beži naglo. Po večkratnom romanji, ki ga je priredila „Sv. Vojska“, nam je letos omogočeno, da znižamo ceno izkaznicam za polovično vožnjo po železnici in za brezplačen izlet z ladjov po morji na 40 Din. Prijavite se i zahtevajte nadalna pojasnila. Naslov: „Sveta Vojska“, romarski odsek, Ljubljana, Dunajska c. 17.

Poznate trgovino KLEPEC

v Beltincih i Črensovcih?

Vsakovrstna obleka se dobi v njej po solidnih cenaj. Sprotoletje je tu, poglednite si, ka potrebujete i kupite. Plača se vse po dogovori.

Slovenska krajina.

— **Črensovci.** Na vüzemski pondelek so nad vse lepo igrala žižkovska deca „Kraljestvo palčkov.“ Vsebinsa igre je služila materinskomi dnevi, kajti v njej je dokazano, da materinske lubezni ne nadomesti ne penez, ne čast, ne bogastvo. — Pri toj priliki so priredile deklet kmet. nad. šole v Žižkih spevoigro „perice“ (pralje), v šteroj so varaškoj našminkanoj i napudranoj gospodičini, ki se je ž njih norčarila, krepko odgovorile, ka nje sunce pa zrak šminkata pa pudrata. Nazadnje so poškopile. Krasno lepo so deklet spevale.

— **Sr. Bistrica.** Klajderman Števan, 80 letni starček je pri cepanji drv dobo tak močen vdarec, da je mogo od njega v par vura vmreti.

— **Kakša organizacija nam je najbolje potrebna?** Pod tem naslovom smo objavili dnes teden lepi članek, iz šteroga pa se je pomotoma par stavkov izpustilo. Da se socialističnoga povrnjenca reči vidijo v celoj lepoti, natisnemo tu, ka je dnes teden sfalilo. Etak se to glasi: „Sprevidim, ka rešitev jedino po katoličanski cerkvi more priti, če bi vsi držali njene navuke. Vse drugo: socialna demokracija, komunizem, razne stranke toga ne zmorejo...“

— **Dokležovje.** Na vüzemsko nedelo proti polnoči so neznani tovarje vdrli v trgovino za čevlje g. Poljanca v Lotmerki. Odnegli so nad sto parov novi čevlov za moške i ženske. — Ravno tisto noč so vdrli v gostilno na Cveni i odnegli nad 100 litrov vina. Kak je viditi jim sreča nede mila. V tork okoli edenajste vure predpoldne so našli v ciganiščeki med železniškim i lesenim mostom pri Dokležovji 54 pare obuteli. Bili so zaviti v štiri čule i med njimi je bila velka šprelica. V sredo popoldne so že žandarje gnali štiri mlade cigane, šteri so meli na hrbti zvezane čule s čevli. Pošteni najдитеo je s tem pokazao žandarom pravo pot k tovarjom. Za njegovo poštenost se njemu je zahvalo sam žandarski postajavodja. Vupamo, da poštenjak dobi po zakoni določeno najdnino.

— **Cerkveni glasi.** G. Pavlič Alojz, bivši katehet v Soboti na gimnaziji, zdaj nar. poslanec, je bio pozvan od višje cerkvene oblasti na neko zaslišanje. Ar se je povabili Cerkve ne odzval, ga je ta kaštigala po svojem zakoniki. Ta kaštiga obstoji v tom, kak se je vsem duhovnikom v celoj pušpekiji naznanilo, da g. Pavlič se ne sme dovoliti mešuvanje v niednoj cerkvi, če ne pokaže od višje cerkvene oblasti zpostavljeno najnovejše priporočilo. Ravnotak ne sme v niednoj cerkvi predgati i spovedavati. — Mi bi iz celoga srca prošili g. Pavliča, koga dobro poznamo, naj se podvrže vabili Cerkve, naj spuni, ka ta žele od njega. Gde je Cerkev, tam je Kristuš. Kristuš je pa več kak celi svet. Prosimo ga, naj posluhne naš glas, ka se razveselijo vsi verniki, ki ga poznajo i poštujejo i ka se vzradosti Srce Jezušovo i Marijino, šteriva čast je razširjao med našov mladinov. Što koli pride do g. Pavliča, naj njemu naznani to želo Slov. Krajine.

— **Agitacija za vstanovitev rodovniških odsekov.** G. Lipovec, srezki kmet. referent je z g. Lutar Štefanom, črensovskim šolskim upravitelom po vüzmi po celoj črensovskoj župniji agitirao za vstanovitev živinskih rodovniških odsekov. Vupamo se, ka de agitacija rodila obilen sad.

— **Vinogradniki,** ki mate bolša vina, prigrasite je za vinsko razstavo v Dolnoj Lendavi. Lehko se razstavijo tudi vina,

štera neso za odajo namenjena. Vina se bodo sprejemale šče do 20. t. m. v „Kroni.“ Te den prinesite ali pošljite vino vsake sorte (vrste) v 3 buteljkah ali pa v 2 slatinškoma kantama. Kante se Vam bodo taki vrnile. Istotak so bodo na te den izposojivale steklenice. Razstavljali bodo meli na razstavo brezplačen vstop. Točna navodila za razstavljalce so bila objavljena v zadnjoj številki „Novin“ i si je vsaki naj šče ednok prečita.

— **Završitev kmet. nad. šole v Črensovcih.** Dnes teden so dečki i deklet kmet. nad. i gospodinjke šole v Črensovcih — Žižkih z lepor prireditvijov zvršili svoj tečaj v šoli. Bili so lepa predavanja od gospodarstva i gospodinjstva, deklamacije, pesmi i godpa. Najlepše je gučao Horvat Anton iz Črensovec od zrokov krize. Nazaj k prostoj obleki i dobromi gospodarstvu je povdarjao.

— **Igra na „Den sodbe“** so vučenici kmet. nad. šole iz D. Bistrice v nabito punoj dvorani Našega Doma v Črensovcih prav lepo izvajali. En gospod iz Kranjske je dao sledečo kritiko: „Igralci so svoje vloge prav dobro rešili, samo poslušalci bi se bole mirno mogli obnašati.“ — Igra se dnes 10. aprila ponovi v Našem Domi po večernici.

— **Izjava g. Pavlič Alojza.** Gospod poslanec Pavlič Alojz so v „Slovenca“ dali izjavo, v šteroj prezovejo i obžaljuje vse tisto, ka so v parlamentu proti papi gučali. Zda se te lejko veseli „Jutro“ i ž njim držeči tabor, ki odobravajo njihov govor.

— **Skupna obrtna zadruga v Murskoj Soboti,** obvešča vse svoje člane, da bo izvršila prošnje i prepise obrtnih listov zavolo registracije, ki se mora izvršiti po novom zakoni najkesej do 9. junija 1932. Zato je potrebno, da vsaki zadružni član odda svoj obrtni list v zadružnoj pisarni, tam podpiše prijavo, a vse drugo izvrši pisarna sama. — Načelstvo.

— **„Če ne bom vido v njegovih rokaj cvekov.“** Tak je štampano dnes dva tjedna v evangeliumi. V štampariji so vopustili reč „prebodjenja“. Moglo bi biti „cvekov pebodjenja“.

— **Vinska razstava v D. Lendavi.** Dne 24. aprila se vrši v Dolnoj Lendavi vinska razstava i vinsko senje. Vinogradniki iz sreza Murska Sobota, ki se zanimajo za razstavo i želejo tudi sami razstaviti, se naj prijavijo kempri pri sreskom kmet. referenti v M. Soboti, kde se dobijo potrebna pojasnila. Zavolo propagande tukajšnjih vin se žele kem vekša vdeležba.

— **Plakate** je toro neki neznani avtomobil po našoj krajini. V Dobrovniku je prišo celo v grabo. Ar plakati nošijo protivladno vsebino, je žandarmerija pobrala.

— **Kak sodijo od Novin?** En gosood profesor nam piše iz Beograda: „Vüzemsko številko Novin sem z velikim veseljom prečte. Jako sem veseo, da se vam je posrečilo mlajše sile potegniti k deli. Da bi samo složno vdržali i malenkostne osebnostvari zapostavili skupnoj stvari.“ — Te reči g. profesora so nam v veliko zadoščenje. Lepa hvala za nje. — Vr.

— **Turnišče.** Maja 10. bo plavala naša fara vu velikoj radosti. Te den bo prikazao Vsemogočnomi svojo prvo sveto mešo g. Ščap Fr. salezijanec.

— **Nova meša v Črensovcih.** Salezijanec g. Törnár Anton bo, kak je javo svojim starišom, meseca jula služo svojo prvo sv. mešo v Črensovcih.

— **Naročnikom.** Dnes teden so Novine zavolo tehničnih zrokov ne mogle iziti, zato ste je ne dobili. Mesto njih so denesnje osemstranske.

— **Prav je tak.** Na Belo Nedelo so neštérni dečki iz G. Bisirice, Črensovec i Trnja popivali v gostilni Škoberne Kate v Črensovcih. Kak navažno se godi pri pili i tudi se je zgodilo: svadili so se. Oštarijaš pa pametno, ne je dovalo bitja v krčmi, nego splodo je na cesto. Tu je pa letalo kamenje, kak gda so židovje sv. Števana kamenjali. Bitji je napravila konec žandarmerija, štera je vročerkvne dečke aretirala. Tak se naj vsikdar zgodi, tak je prav, orožništvo naj dela red, zato je postavljeno.

— **Podaljšanje zimskoga kmetijskoga tečaja na Tišini.** Kralj. banska uprava je na želo vdeležencov zimskoga kmet. tečaja na Tišini dovolila dvodnevno podaljšanje tečaja. Tečaj se je vršio dne 30. 31. marca. Prvi den je bio samo za moške, drugi den za ženske. Tečaj je zavolo zaslüg domačih činitelov vsestransko uspeo, ve je znašala vdeležba prvi den nad 100 moškov, drugi den okoli 125 žensk. Predavala sta dr. Gregorc i ing. Skubic. Tišinčarje želejo še več predavanj, ka je znak stremljenja za napredkom.

— **Širitelom.** Prvi frtao je mino, pretežna večina širitelov je plačala prvo rato naročnine. Šteri neso, naj to včasi včinijo, ar bo uprava ovak prisiljena širitelstvo drugim osebam izročiti.

— **Novine lepo rastejo.** Od vüzma je novih naročnikov več: v Ameriki 4, Canadi 1, v Franciji 7, Apače 1, Bogojina 2, Ižekovci 2, Bakovci 1, Babinci 1, Bodonci 1, D. Lendava 2, Črensovc 4, D. Bistrica 8, Bednja 3, G. Bistrica 9, Odranci 12, V. Polana 13, Gradišče 1, G. Krapje 1, Križevci 1, Lončarovci 1, M. Sobota 1, Motovilci 1, Maribor 1, Otovci 4, Prosečkaves 4, Srdica 2, Trdkova 3, Turnišče 3, Večeslavci 1, Vidonci 5. Sküпно 104. — Hvala lepa vsem za gorečnost i prosimo vse naročnike naj naprej širijo naš dober krščanski tisk. — Vr.

— **Lepo priznanje.** G. Klekl Jožef, glavni vrednik so dobili sledeči rokopis: „Pošilam 20 Din. (podpore). Za vaše s tolikim idealizmom i požrtvovalnostjov izdajane Novine s iskrenov željov, da vam vstali Zveličar v obilnosti blagoslovi vaš trüd za povzdigo drage naše Slov. Krajine“. Brezje, 30./III. 32. Dr. O. S. M. Aljančič. — Poleg toga priznanja so nam vnogi gospodje iz bivše Kranjske i Štajerske poslali dar za vüzemsko številko Novin, neštéri celo 30 Din. Med temi omenimo prezv. g. Dr. A. B. Jegliča nadbiskupa, pisatela Finžgara, več sodnikov, odvetnikov i druge odlične gospode. Vsem se najtoplej zahvalimo za tisto lübezen, štero gojijo do našega siromaškoga naroda i njegovoga glasila Novin. — Lübezen tej gospodov je zednim glasen opomin za nas, da če edna hiša si ne more zavolo siromaštva Novine naročiti, naj si je bar dve sküпно naročijo. — Glavni vrednik.

— **Grad.** Na belo nedelo se je pri nas blagoslovila nova zastava za mladino. Na zastavi se vidi slika Nevtepe Device Marije i sv. Alojzija. Pred sv. mešov je zastava v procesiji nešena v cerkev. Sprevali so jo poleg domačiva gospoda duhovnika g. Bakan Jožef, salezijanec, dečki, v belo oblečene dekle, pesmarski zbor i godba. Veselo se je gibala velika vnožina vernoga lüdstva iz domače i sosednih far v cerkev, gde so g. plebanoš zastavo blagoslovili. Nato so g. Bakan predgali od po-

mena zastave za mladino. Popoldnevi se je pa nesla v velikanskoj procesiji nova zastava iz cerkvi h križi. Nosili so jo trije mladenci. Od križa se je procesija vrnila v cerkev, gde so se služile večernice i se je dao blagoslov z Najsvetejšim. Teško smo se ločili od lepo okinčane cerkve i lepe zastave. Cela naša fara se vsakomi zahvaljuje za najmenši dar, ki ga je poklono na zastavo i za vsakši najmenši trüd, ki ga je prineseo za slavnost blagoslovitve, za okinčenje cerkve od strani dekeo i za vse druge pripomočke. Predvsem se pa zahvalimo g. plebanoši, ka so mladini poskrbeli lepo zastavo i njim želemo to veselje, ka naša mladina pod tov zastavov ostane nedužna.

— **Na znanje Agrarnim interesentom!** Agrarna zadruga pozivlje svoje kotrige, naj v vsakoj občini zvolijo štiri člane, ki mesto njih podpišejo pogodbo z inženiorom za meritev zemle. Za oral se plača 70 Din. i ne trbe naednok vse doliplačati. Imena zvoljenih 4 članov javite zadrugi včasi kak je zvolite, ka te določimo den pogodbe. Vodstvo zadruge.

Od naših v tujini.

— **Francija.** Našemi glavnomi vredniki g. Klekl Jožefi pišejo naši naročniki. Tak iz *Francije Gorčan Alojz* sledeče: „Lepo jih pozdravimo i njim želemo lübo zdravje od Gospodnoga Boga. Bog vam daj dugo i zdravo živeti, ka bi nam ešče vnogo takših Novin esi pošilali, kak ste nam dozdej. Mi je z lübeznostjov sprejemamo i čtemo, smo preveč zadovoljni ž njimi, jako lepo čtenje je notri v njih“. (Te lepe vrstice so nas tem bole razveselile, ar jih je pisala roka ednoga vernoga evangeličanca. Vr.) — „Srčno vas pozdravljam kak prijateo naših Novin i kak lübiteo slovenskoga kraja i naroda v tujinskom kraji. Sam prijateo našega dobrega tiska i teško čakam na njega. Meni se eti dobro godi, ali dosta jih je tudi brez dela, ka si ne vejo za koj falaček krüja kupiti. Pozdravljam vse znance i prijatele, najbole pa svoje domače, sosedes i celo gračko pa sebeščansko faro. *Flicko Karol Gonesse, Flicko Janoš Nantenil*.“ — „Ne zapüstim naših Novin, M. Lista itd. Naj mi vse nadale pošilajo. Jako me veseli naš dober tisk. Pozdravljam celo gračko faro, posebno pa svoj rod i mladino z Doliča.“ *Prkič Franc, Flsmes*. — „Preveč nas veseli, gda do rok dobimo naš lepi časopis „Novine“. Naznanjamo, da mi eti že tudi čütimo delavsko krizo i teško si je kaj zaslužiti. Prav srčno pozdravljamo uredništvo Novin, naše stariše i znance posebno pa mladino gračke fare i vsem vse najbolše želemo“. *Harl Števan iz Dankovec, Lenarčič Alojz, Škodnik Karol iz G. Slaveč, Kuzmič Štefan, Kikec Franc i Zrlm Anton iz Motovilec*. — „Poslo sam njim naročnino za Novine, M. List i dečinski list. Din. 20 na podporo za M. List, naj dobra mati Marija varje mene eti v tujini i čuva mojo familijo doma vsake pogübelnošče. Ka je više ostane na „Dom sv. Frančiška“. *Rajsar Števan, Serancourt*. — „Pozdravljam Slov. krajino, posebno törjansko faro. Sam veseli, ka redno dobivam Novine“. *Štefan Čeh, Stokler*.

— **Canada.** „V mestu sem sam Slovenec i že edno leto nesam meo prilike slovenski gučati. Govorimo samo engleški, nemški, ruski, polski i ukrajinski. Engleški mi že celo dobro ide. Prijatelov nemam, ar dobrih nega, slabih se pa ogiblem. Najbolši prijateo mi je moj angeo čuvar, v šteroga

popolnoma zavüпам. Vnogo neprilik sem že meo v toj novoj zemli, a on me nikdar ne zapüsto. Moj angel čuvar i zadnji blagoslov moje drage pokojne mamice me čuvata i pelata do zadnje „štacije“, kak se glasi v prodgi t. g. Sakoviča, ki so jo objavile Novine. Prosim, da se me spominajte v svojih molitvaj kak i moje *mamice tūdl*. — *Šprager Milan, šofer*. (Drage vole včiniimo, Milanček, ti pa le ostani, kak te je dobra mamika včila. Vr.)

— **S. Bethlehem.** Evangeličanska slovenska deca — okoli 70 — je 20. marca sprejela po verevadlivanji naprejšpisano konfirmacijo, to je potrditev vu evangeličanskoj veri. Po navuki katoličanske Cerkve je vsa prav krščena deca evang. starišov katoličanska do konfirmacije. Vmrli so: *Zakoč Ana*, rojena *Krčmar*, *Žilavec Marija* rojena v *Gomilicaj*, naseljena v *Beltinčih*, *Sukič Eva*, rojena v *Markovcih*, *Belec Števan*, 37 let star mladi človek, ki se je obesio, ar ne meo služja i ga žena tudi zgübila. — V kat. fari sv. Jožefa se je začela akcija za pomoč stradajočim, šterih je vsikdar več, ar se je znova zaprla edna cigorna fabrika.

— **Palmerton.** Od nas se je poslovio *Kumin Števan* z svojov tūvarišicov i odpotüvao v stari kraj v *M. Soboto*.

— **New Britainin Conn. Sev. Amerika.** Tū smo zakopali *Huber Števana*, ki so rodom z *Gornjih Slaveč*. Zapüstili so dovico i dvoje dece.

Pošta.

— **Kovač A. G. Slaveči 80.** Stenaročeni kalendar dobili. *Kerec Rudolf* *Sucreria de Gignes Rabulin S. et. Marno*. Zaprošene številko Novin že davno poslali, na „včasi“ obečani penez že mesece dugo čakamo. Ne smo mogoči na porgo pošilati. *Kozar Jüril, Martinje*. Prosimo odgovora, da li ste dobili prošeno molitveno knigo z debelimi literami ali ne? *Štefan Čeh, S. Kler*. 10 frankov sprejeli. Prošena lista i Kalendar poslali. Dajte nam odgovor, jeli ste drugo tudi naročili? *G. Sinik*. Kalendarov smo poslali 70. *Flicko Karol, Plet. Francija*. Naročnino sprejeli. Na letošnje celo leto vse plačano kak i lanski dug ves povrnen. Javite nam, če štere številke ne bi dobili i če vam trebe Kalendar. *Kozar Števan, Martinje*. Ešče ednok pitamo, kak se je zvala tista ženska, štera je darüvala kak dečinski dar 10 Din. na čast Srci Jezušovomi? *Gubič Franc, Sully 1/2*. Mi smo potom g. Hahna sprejeli samo 4 Din. 50 par. Javite, keliko ste poslali? Vam Kalendar naj pošlemo? *Kozic Štefan, Pertoča*. Na letos plačana cela naročnina. Položnica se je poslala za plačilo novoga Kalendara na konci leta. *Norvat Fr. Bogojina*. Sprejeli 790 Din. S tem je stara naročnina vsa poravnana. Tisti par dinarov se ne terja, ka je ostalo ešče duga, nego se za poštnino vračuna. Hvala za gorečnost pri širjenji naših listov. *Svetec J. Carevo Selo*. Din. 10 je više poslanih. Na koj naj obrnemo tedar? *Šadi Janoš, Večeslavci*. Vsem naročnikom, šteri neščejo plačati 2 Din. za poštnino brezplačnoga kalendara, ki so ga lani dobili, staviti vse liste i javite se njihova imena. Gda mi damo M. List za 10 Din. letno i kalendar coj brezplačno, te ne šteli plačati, ka je vsaki dužen plačati, je velika nezahvalnost. Naj se nišče ne norčari z naše dobrote. *Širitelom*. Širitelom naznanjamo, da zavolo zaostane stare naročnine, ar tiskarna ne more svojih delavcov plačati, pride do tožbe. To povejte vsakomi. Mi nesmo krivi. Delavec mora svojo plačo dobiti. To je boži i človeči zakon. *Denša Ivan, Chicago*. Naslove popravili. Štiram novim naročnikom pošilamo od vüzma naprej Novine, Marijin List pa dobijo za celo leto. Javite nam tiste, šteri Novin neso sprejeli i štere številke neso. *Činč Jožef, Petanci*. Novakovića plača za domači M. List 3 Din. Naročnina za Francijo je zvün tistoga, ka je že plačala, to je zvün 20 Din. ešče 70 Din. *Sukič Franc, Radovel*. Po Kalendaru pošlite hitro v Soboto na upravo Novin, tam je ešče mogoče dobiti, indri jih nega.

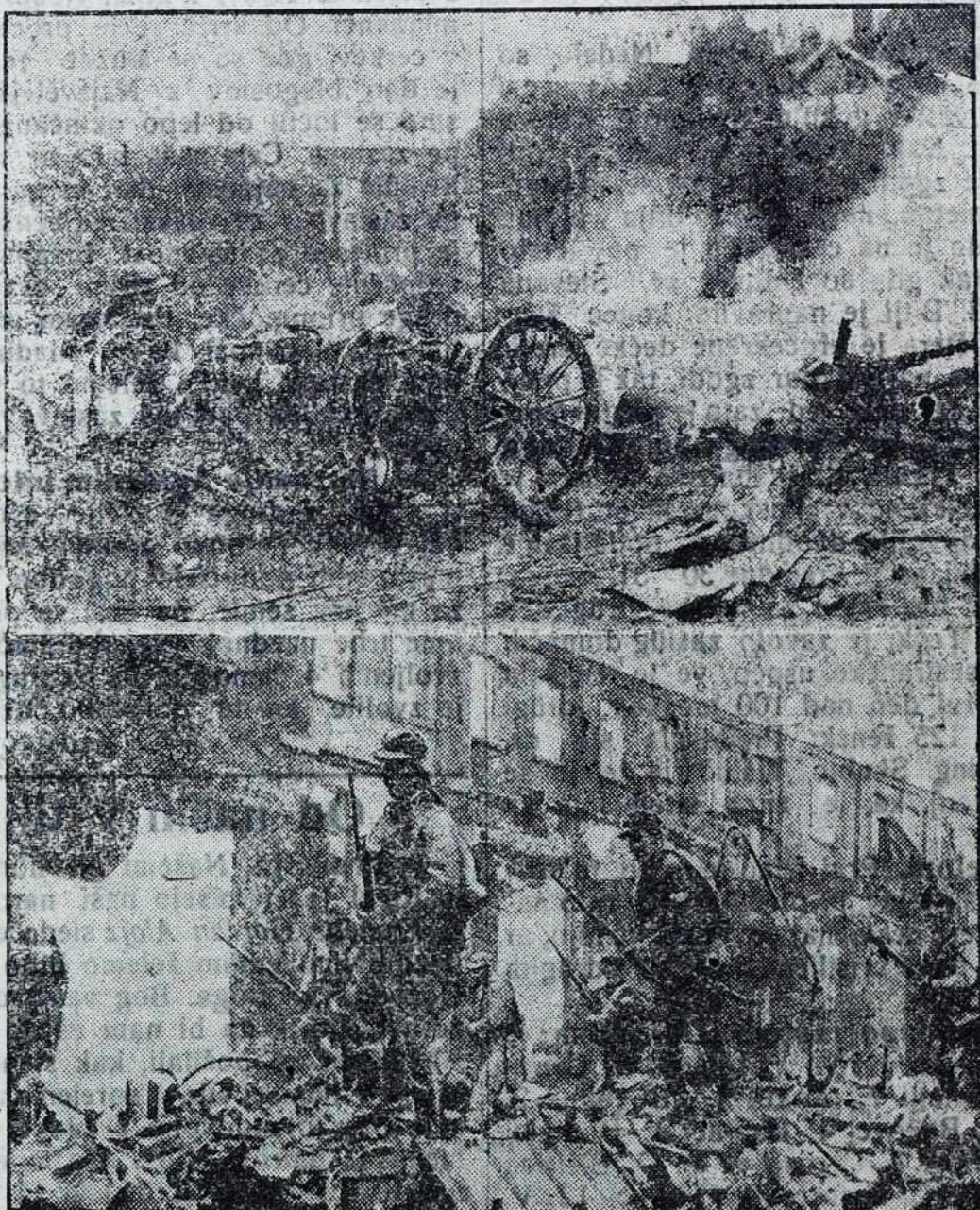
— **K odaji** so kola, plüg, kolica, brana. Pozve se pri **GOMBOSSY LUDVIG-I** v Murskoj Soboti, Mala ulica šte. 2.

Kitajska ino Japonska.

Kitajska je ogromna država, več kak 40 krat tak velka kak vsa Jugoslavija. Na severu ino zapadu meji na Rusijo, na jugu pa Indijo, nazhodi pa jo od Japonske loči veliko morje, imenüvato Velki ali Tihi ocean s svojov globočinov nad 8 000 m. Država se deli v pravo Kitajsko z glavnimi mesti Kanton, Peking, Hong-kong, Šanghaj ino obmejne province (dežele): gorati Tibet, vzhodni Turkestan, Džungorija, püsta Mongolija ino bogato Mandžurija. Namakajo jo velke ino mogočne vode Hoang-ho, po našem Zuta, ino Jang-tse, po našem modra voda, štera je že večkrat prestopila svoje brege ino napravila vse naokoli velikanske škode. V zadnji takšoj velkoj povodni, štera se je začnola 4. augusta 1931 leta Jang-tse-ja, modre vode, je najšlo 2 do 3 milijone kitajcov v njeni valovaj smrt. Podnebje na Kitajskom je strašno ostro. Poleti piše od vzhoda z morja topli veter ino vlada v vsoj deželi silna vročina, pozimi pa ravno naopak. Mrzli veter, šteri se zove monsum, piše od zapada, s visikih tibet-skih gor ino prinaša v deželo hudi mraz. Tak je kitajec v ednakoj meri navajen prenašati mraz ino vročino. Gdā so pred leti v Ameriki gradili panamski prekop, šteri veže dve morji mesedsebov, ino so zavolo strašne vročine zbežali z dela celo Črnci, doma iz Afrike, štero majo za najbole vročo zemlo na sveti, so ostali edini ešče Kitajci na deli. Ravnotak tüdi, gdā so Rusi na severu pri ledenom morji v najhujšem mrazi gradili železnico ino so odpo-vedali vsi delavci, je bio palik kitajski delavec tisti, šteri je edini ostao na mesti pri deli.

Na tom ogromnom ozemli, šteroga smo nikelko opisali, živi 400 milijonov lüdi, Kitajcov, to je naroda z jako starov ino trno razvitov kulturov. Po veri so budisti, častilci boga Bude. Poleg toga pa majo jako v časti tüdi Konfucija, svojega vučitelja, modrijana, šteri je živo davno pred Kristušom ino Kitajce je včio navajati k lepomi ino pobožnemi življenji. Katoličancov je že do dva milijona. So pa dnes Kitajci, čeravno se ponosno zovejo „nebeske sinove“, velki siromaki. Siromaštvo tej lüdi, šteri so največ mali kmeti, si nemremo mi premisliti, njiva, štero kitajski kmetič v znoji svojega obraza obdelava in štera njemi oskrblava ino hrani vso družino, je komaj tak velka, kak naše gre-dice. Kitajski težak, šteri se zove kuñ, dela za malo riža, šteri je vsa njegova hrana za celi den. Zato pa kitajskih delavcov ne marajo nikde, zato ka delajo veliko konkurenco domačemi delavstvi. Da bodemo bole razmili kitajsko siromaštvo, nam je v pregled sledeča pripovedka. Nekša stara kitaj-ska ženica je šla proti pokopališči i se opirala na zid toga. Gdā jo pitajo, kama ide, njim odgovori, ka na pokopališče vmirat, ka šče prišparati svojim lüdem stroške za sprevod.

V velkom siromaštvi žive kitajski kmet, a mantrajo ino tlačijo ga poleg toga ešče vnoge druge nevole. Vse velke države, Japonska, Angleška, Rusija, Francija ino druge države neprestano gledajo na njo, ka njej odtrgajo kakši drobček. Pobrāl so njej na takši način že vse male obrobne dežele, tak Francija Indokino, Rusi l. 1855 Poamurje ino Primorje itd. A do leta 1904, gdā so odstavili zadnjega casara ino razglasili republiko, so meli bar doma nikelko mir. Ali zdaj so se ravno začnole prave nevole pa nemiri. Kitajska dežela je

Slika iz bojov med Kitajci i Japanci.

postala plen razni krvoločni generalov, šteri so si nabrali okoli sebe vsaki tolpo razbojniške vojske ino ž njov strašili pa morili po deželi. To se ponavlja vse do dnes. Dobiček od toga pa majo samo evropske države, štere so si v misli že davno razdelile ogromno kitajsko državo na drobne dele. Vse pa spadne na pleča siromašnoga kitajskoga kmeta. Ka njemi ne vzeme povoden ino süša, to njemi pobere razbojnik ali pa vojak sovražnoga generala. Ne je čudno, da je Japonska te žalostni položaj ino državlansko bojno doma na Kitajskom izkoristila za svoj hasek v Mandžuriji.

Japonci so najprej ešče vekši siromaki kak Kitajci. Njihova država meri okoli 300 km², ne dosti več kak Jugoslavija. Živi pa na tom malom ozemli 76 milijonov lüdi, 6 krat več kak pri nas v Jugoslaviji. A število prebivalstva se zmerom vekša, tak da ne vidimo v nikšoj državi, da bi se tak hitro vnožilo lüdstvo, kak ravno na Japonskom ino spodobno tüdi v Rusiji. Liki dokeč rusko lüdstvo ma na razpolago ogromno zemlišče v Aziji, kam se lejko izseljava, se japonski narod nemre nikam. Nesreča japonskoga naroda je v tom, ka njemi je zmanjkalo zemle, čeravno delavnost japonskoga kmeta presega vse naše misli. Japonsko polodelstvo je dnes na tistoj stubi, kak v drugi državaj, to je v največšoj krizi. Ravnotak pa je tüdi z industrijev. Med svetovnov bojnov se je najprej na Japonskem, štera je bila tečas većinoma polodelska država, jako razvila industrija. Evropske države so bile zaposlene medsebov v bojni, so začnole kupüvati na Japonskom blago, štero so dotečas izdelavale same. Japonske ladje so celo prihajale na Angleško ino tam püstile svoje blago. Ta

sreča pa je Japonce zapelala. Mislili so, ka bode šlo zmerom tak naprej ino ka bode celi svet kupüvao samo japonsko blago. Ali razmere so se po bojni strašno spremenile. Europa je palik znova začnola delati sama vse, ka potrebuje. Tak se je japonsko blago zaprlo za Europo. Ostala sta njoj ešče samo edina Indija pa Kitajska, kam so ešče zmerom lejko odavali svoje blago. Liki v zadnjem časi so se začnoli pod vplivom Gandijeve propagande (Gandi je voditeo indijskoga naroda, šteroga sliko so že „Novine“ prinesle) tüdi Indijci obračati proti vsemi, štero je tüje. Indijci nosijo obleko iz domačega platna, vse druge stvari, bodi, da so japonske ali angleške, zavračajo. Kitajci so pa siromaki pa z malim zadovolni ino nemrejo kupiti od japonskega trgovca telko kelko bi želo. Zato je ne čüda, če iščejo Japonci zmerom ino zmerom novo zemlo, kam bi spravili tisto, šteroga majo preveč. To so japonski lüde ino njihovo blago. Zdaj pa lejko razmimo japonske osvojitve zadnje čase, štere se bijejo dnes med Japonci pa Kitajci.

Po bojnav s Kitajskov leta 1895 ino z Rusijov l. 1904, je Japanska zavzela otok Formozo, Korejo ino južni deo Sahalina. Koreja šte dnes pod japonskov oblastjov 4 milijone lüdi, gdā je pa bila ešče pod kitajskov oblastjov, to je pred letom 1895, pa je bilo na tom otoki komaj 500 000 med temi tüdi divjakov — lüdožrcev. Tak Japoncom ne preostane nikaj drugoga, kak da sili v Mandžurijo, štera je ešče edina dežela na Dalnom vzhodi, kam bi se lejko izseljavao japonski kmet ino gde bi japonski trgovec lejko odavao svoje blago. Vse druge dežele ob Tihom oceani so najprej dnes Japonskoj zaprte. V Kalifornijo, to je en deo sev. Amerike, v šteroj je sko-

Slika iz bojov med Kitajci i Japonci.

ro ednako podnebje, kak je na Japonskom, jih ne pusti Amerikanci. V Australijo, štera je v severnom pa zapadnom deli ešče vsa ne obdelana, jih ne pusti Angličani. Ostane njim tak edino ešče Mandžurija. Ta dežela Mandžurija, do nedavno ešče kitajska dežela, meri telko kak Nemčija ino Francija vküper. Ma pa samo 30 milijonov ljudi, preživlati bi ji pa mogla do 80 milijonov. Od tej 30 milijonov prebivalcov je dnes okoli 24 milijonov Kitajcov, 1 milijon 500.000 je Japoncov pa Korejcov, ostali so mandžurski domačini, šteri pa počasi vmirajo. Rusov je samo okoli 200.000. Zanimivo je, ka je občevalni jezik ruščina, liki takša, ka jo razmijo samo oni, šteri živijo v Mandžuriji, drugi pa nišče. Največke mesto v Mandžuriji je Harbin, šteri ma 400.000 prebivalcov, potom Mukden s 180.000, pa Kirin s 100.000. Na sevri pa severozapadi ino zahodi je Mandžurija gorata. Največke gore segajo v višino 2.500. Mandžurija pokriva v zemli velke kinč rüdi, to je: zlat, železo, baker (kufer), srebro, svinec (olov) ino tudi petroli. Na jugu je bogato obdelana zemlja, na severozapadi prevladuje stepa, to je pusti svet, na vzhodi pa velke gošče.

Tretina zemle je posejana s soja-grajom, izvrstnim hranivom za ljudi pa živino, šteri se v velki vnožinaj izvažja, nadele z žitom, rižom, makom, tobakom, konoplov ino bombažom. Jako razvita je tudi živinoreja. Važna stvar je tudi lesna industrija ino sviloprejka, vnožijo se fabrike ino rudarska podjetja, zato je Mandžurija velke važnosti za celi svet. Upravno se deli Mandžurija na 3 province (dežele), z glavnimi mesti Harbin, Kuin ino Mukden. Ma tudi precí važni železnice, zavolo šterih še vršijo neprestano kreganje med Japonci, Kitajci ino Rusi. Najglavnejša je vzhodno-kitajska železnica, štera omogoči Rusiji najkračišo pot na Tihi ocean ino južno mandžurska železnica, štera je pod upravov Japoncov. Po tej bogatoj deželi so zdaj Japonci stegnoli svoje roke ravno v pravom časi, gda so vse evropske države ino tudi Amerika zaposlena doma z reševanjem težke gospodarske krize ino drugi glavni pitanj ino se nemajo časa mešati v stvari na Dalnom Vzhodi. Začnoli

so Japonci z napadom v novembri lanskoga leta. Za začetek boja je Japoncom služo ete malenkosten dogodek: Ednoga dneva je na železnici svalilo par metrov tira. Japonci so pa včasi zahtevali od Kitajske, da naj krivce izsledí ino kaznuje. Kitajska pa je krivcov ne mogla kaznuvati, zato ka je ne znala za nje. Ka pa napravijo Japonci? Japonski vojaki pridejo v Mandžurijo ino v boji med Kitajci pa Japonci v par mesecaj zasedejo vso Mandžurijo.

Kda so tam zvršili svoje početje, so se pa spravili ešče nad Šang-haj, največke trgovsko kitajsko mesto ob Tihom oceani. Tudi tam jim je za napad služo neznaten dogodek. Kitajci so napadnoli ino nabili 5 japonski lam (poganskih popov). Ne smemo si pa misliti, ka so tej japonski popi takši kak pri nas. To so povečini navadni razbojnik, šteri idejo v gore ino se tam skrivlejo, gde bogatoga človeka oropajo pa večkrat tudi vmorijo. Pet takši lam so Kitajci nabili v Šang-haji, Japonci pa so včasi zahtevali zadoščenje za to predrznost ino kazen za krivce. Ar pa šanghajski župan ne mogeo krivce zaslediti, so Japonci obstrelavali Šang-haj ino začnoli po dugh pripravaj z napadom na Kitajce, šteri se pa, kak znamo iz „Novin“ ponesrečo ino je sklenjeno zdaj za nekaj časa premirje.

Ne moremo naprej prorokovati, kak se bodejo ešče nadale razvijali ti dogodki. A bojna se bode skoro končala, zato ka so Kitajci sami preslabo oboroženi, da bi se mogli vstavlati Japoncom, tej so zaduženi, druge države se pa tudi ne bodejo vmešavale v to bojno. Rusi, ki so najbliže, bi v slučajih bojne z Japonci malo opravili. Rusi v Aziji nemajo zadosta vojaštva ino bojnoga materijala. Prle kak bi oboje prepelali na Kitajsko iz Europe, bi minolo dosta časa. Z Amerikov, štera najbolje grozi Japonskoj, je pa skoro isto kak z Rusijov. Vnogo časa bi trbelo, gda bi prišla njena mornarica na Kitajsko ali pa na Japonsko. Svedok, ka Rusi ne morejo ino neščejo začnoli bojne z Japonci je dejstvo, ka so se ne zgenili niti te, gda so Japonci zavzeli Harbin, šteri je za Ruse jako velke važnosti.

Poleg toga pa majo od kitajsko-japonske bojne vse države, največ pa Ame-

rika, Anglija pa Nemčija velikanski dobiček ino zato na vse te dogodke gledajo ravnodušno.

Ne vemo, kak bode v bodoče, najhitrej pa bode ostalo tak kak je, najmre Japonci bodejo obdržali za ednok Mandžurijo, kak so jo že razglasili za samostojno državo. Ne brigajo se na proteste velesil ino Drštvo narodov. Zato se pa misli ino tudi se je že pisalo, da najhitrej za tem vsem stoji Francija, štera je dnes na sveti najmočnejša država, štera zalaga z penezami skoro ves svet. Francija pa zato podpira Japonce, da bi tej preprečili razširitev boljševizma v Indokino, francusko naselbino. — J. M.

NEDELA (Po vüzmi tretja).

Vu onom vremeni pravo je Jezušvučenikom svojim: Edno malo i že me ne te vidili; i palik edno malo i vidili te me; ar idem k Oči. Veleli so zato neštérni od vučenikov njegovi eden drugomi: ka je to, ka nam pravi: edno malo i ne te me vidili; i palik edno malo i vidili te me; i ka idem k Oči? Pravili so zato: ka je to, ka pravi, edno malo? neznamo, ka guči. Spoznao je Jezuš; ka so ga šteli pitati i pravo je njim: od toga zvedavate med vami, ka sam velo: edno malo i ne te me vidili; i palik edno malo i vidili te me? Zais-tino, zaistino velim vam, ka te se skuzili i jokali vi, svet de se pa radüvao. Vi te se, pa žalostili; ali žalost vaša se obrne na radost. Žena, gda rodi, žalost ma; ar je prišla njé vöra: gda pa porodi, dejte, že se ne spomene z boleznosti zavolo radosti, ka se je človek narodo na svet. I vi zato zdaj toti žalost mate, ali bodem vas pavido vesele i radüvalo de se srce vaše i radosti vaše nišče od vas ne vzeme. (Jan. XVI)

Pokora (Paolo Segneri).

Jas vas zdaj pitam, kakši namen je meo Jakob z tov razvrstitvov? Da njemi pri roki bo? Da ž njov vdari? Ali konči, da more k ženi uspešno protistati? Ali edna čupora žen i dece brez orožja ka bi mogla napraviti proti oboroženoj četi, štere en sam pogled jo že prestraši? Jakob je spoznao, da se Ežau ne more protipostaviti. Če ga zato doleti nesreča, ka ga brat vniči ide s premišlenim načrtom proti njej, on ne mara vse osebe ednakoj nevarnosti izpostaviti, ar so njemi vse ne bile v ednakoj meri drage. Najmenje so njemi bile drage robinje, zato morejo prvim srdam biti izpostavlene; bole je pa lübo Lio kak robinje, zato se je trüdio, da jo reši; najbolje je pa lübo Rachelo, zato se se pa posebno brigao zato, da jo ohrani „Dekle je postavio naprej“ pripomni glasoviten razlagalec sv. Pisma Oleaster, (Ju Cap. 33. Gen.) „naj bratove srde kušajo prvo te menje lüblene; s tem nas je včlo, da smo dužni menje drage reči pred bole dragimi v prvoj vrsti v nevarnost postaviti, da se rešimo“.

AGRARNE ZADEVE

Pravilnik za izvrševanje agrarnoga zakona. Člen 9. določi, da se veleposesniške zemle velikost gleda po stanji, štero je bilo 27. febr. 1919. Kultura (pov) se pa gleda tista, štera je zdaj. To je jako važno zato, ar je cena travnikov vekša kak njiv, pašnikov pa najnižja. Če je šteri falat agr. zemle ne za drugo, kak za pašnik, naj se prijavi pri komisiji za toga i prosi za njega po zakoni določena cena. Tü je oblast dužna iti siromakom na roko, na koj jo ešče pesebi prosimo. Če je pa pašnik primeren za njivo i travnik, naj se vzeme za te. To se razmi od tistih pašnikov, štere je veleposesnik dobo na račun svojega širšega maksimuma. Tak določa i razlaga zakon te člen.

Ki so cement i vapno naročili, naj včasi pridejo v zadrugo na pogodbo i ka položijo kaporo.

Prekosnice.

Skoro bi trofo. Žena moži: „Nikak ne morem razmiti, kak je to, ka ti piješ, či si ravno ne žeden.“ — **Mož ženi:** „Znaš, to je nekaj takšega, ka se ti tudi večkrat v gledalo poglednes, či ravno si ne lepa.“

To je skopost. Ladja se vtopila, dva mornara se za edno blanjo držita pa tak plavata v morji, eden začne moliti: „Oča naš ki si vu nebesaj, sveti se ime Tvoje...“ Drugi pravi: „Ti, henjaj, ka vidim enota edno ladjo, štera naj gorvzeme.“

Vojak infanterist. Oficerom obed gor nosi, pa dolgo ednomi tanjera ne prinese, v künji ravno z robčekom svojim tanjer briše. Oficer poročnik pride v kühnjo: „Ka pa ti delaš?“ Infanterist: „Prosim lepo, ve je robček tak že zamazani bio.“ Mislo je sirmak, ka je poročnik za robček straj. Gi.

Vesele novine.

Naglejčvač, šteroga smo v Iv... ce poslali, nam je naznano eta: Tá vés je negda bogata i přemočna bila; pa prišeo je tórk pa jo je razrúšo i požáro. Od tistoga časa so prebivalci té vesnice sirmaški natelko, ka ešče dnesden more hoditi te najbogatejši kmet za nát repo mikat.

Čerezrédne novice. Pri sklenjavanji te številke smo dobili ešče sledeče telegrafe:

Beltinčarje naskori dobijo vojáke; sprva pa dobijo samo „vudri“ kompanijo z „beži“ regimenta.

Bogojančarje dobijo „špicfabriko“.

Osební glasje. Bratonski krao je podelo predsedniki družbe treznosti častni križec — s kukorišča.

Gospodarstvo.

Oskrblavanje odrasloga sadovenoga drevja.

S tem ka smo očistili drevesno krono od višejšji, betežni in poškoditvami vek in ftičjega kelja (omela ali lima) ešče ne povedano, ka je drevo očišćeno. K tomi spada tudi čišćenje stebila pomlajenje ino precep-lavanje sadnoga drevja.

Čišćenje stebila. V zadnjem časi se zdravnik jako trüdijo, ka bi z staroga človeka napravili mladoga. Vendar pa so ešče dozda ne mogli priti do zadovoljivoga uspeha.

Pri sadnom drevji pa so sadjarje v tom pogledi vnogo več napravili. Narava sama skrbi pri sadnom stebli, ka se to začne pomlajivati. Skorja na stebli postane brasklava, (hrapava), razpoka i počasi i neredno in da so to ravno najbogša skrivališča za razne sadne škodlivce, mora priskočiti naravi na pomoč vsaki sadjar. Ravno na sprotoletje, prle kak se začne polsko delo, je pravi čas zato, da odstranimo vso staro skorjo mej i lišoj z stebila i vse to žežgemo, ar so v tej razpokaj prezimivali razni sadni škodlivci. Paziti pa moremo, ka ne ranimo stebila, to je mlade zelene kože. Če to poškoditjemo, smo več škoditvali nego hasnili.

Večkrat se zgodi, ka krona preveč naglo raste, steblo pa ostane slabotno. Posledice toga so, da se steblo skrvi in raste skrivleno (püklavo). Pri takšem drevji si pomagamo tak, ka mlade poganke vsako spomlad prikrajšamo na 3 do 4 oka. Če pa to ne pomaga, pa proti konci aprila ali v začetki maja steblo narežemo. Vzememo

oster nož i ga na špici primemo tak, ka nam od palcovoga nohta stoji 1 milimeter nožovega špica i nato začnemo vezati od začetka vej, doli do korenja na severnom kraji stebila. Pri tom deli pazimo samo na to, ka nam nož ne pride v les. Če smo to napravili v pravom časi i pravilno rezali, smo dosegli cil, to je pravilno debelost stebila. Steblo pa ne smemo rezati pred tretjim letom po sajenji, ar je preslabo.

Pri sprotoletšnjem čišćenji stebila nam jako olajša delo, jesensko beljenje (štrihanje). Vsako jesen v sühem vremeni i pred prvim jesenskim mrazom pobelimo vse sadno drevje. V škaf zmešamo vgašeno vapno, ilovico, kravji gnoj brez slame i vodo. S tov mešanicov pomažemo stebila. Na te način vničimo lišaj i mah, pokončamo dosta sadni škodlivcov i belic, varjemo skorjo gladko i zdravo pa pred zimskimi sunčnimi žarki, šteri so jako škodli-vi, ar oni povzročajo ozeblíne na steblih. Sunčna toplota pozimi oživi v stebli hranilni sok. Po mrzloj noči pa te sok zmrzne se razširi i steblo odnosno skorja počí. Če pa je eden ali drugi mogoči si nabaviti karbolínej, je jako dobro ga zmešati med prej navedeno mešanico, ar varje drevje pred zavci. Sküšnja me pa navčila, da v jako ostroj zimi karbolínej ne pomaga nikaj i je najbokše drevje v jeseni oviti s slamov.

Večkrat se zgodi, ka drevo jako lepo raste pa nikdar ne rodi ali pa se je že izrodilo i nam da slab i betežen sad i nazadnje tudi ne raste več, steblo pa je zdravo i trpežno. Takše drevo moramo pomladiti.

Pomlajenje drevja se vrši v jesen, po zimi i rano spomladi, dokeč je drevje ne v mezgi. Takšemi drevi moremo prle pognojiti, ka njemi damo zadosta potrebnoga hraniva, da lahko požene močne mladike za novo krono. Pri takšem drevi odrežemo vse postranske vejke do polovice, gledajoč nato, ka bo kem menša rana. Debelejšje namažemo s cepilnov smolov. Novo krono pa prihodnje leto razredčimo tak, da bo zrak i sunce prišlo do vsakoga lista.

Mamo več takših vrst jablan, ka se v osmih ali desetih letaj izrodi. Tü nam nikaj drugo ne kaže, kak je na zgoraj napisani način pomladiti. Posebno pa slive i breskve nücajo takše pomladitve, ar rodijo samo na mladom lesi. Mladi les pa da vsikdar lepši trpežnejši sad.

VELEPOSESTVO Pitz v Topolovci išče enega kravjega hlapca v Komencijo.

Odam hišo v šteroj je dobra idoča pekarna i trgovina, nahaja se poleg cerkve. Zglasiti se je pri GUMILAR JANEZI, krojači v Gornjoj Lendavi.

MALA MLATILNICA Z MOTORJEM VRED

nova motor mlatilnica, generalno popravljena, vse kak novo. Motor se lejo küri z bencinom, petrolejom, sürovim oljom ali plinom z lesenim vogeljom, se jako fal oda pri

ČEH FRANC

trgovina z mešanim blagom, vseh vrst deželimi pridelki stavbenim materijalom i. t. d. **MURSKA SOBOTA.** 1

IZJAVA.

Podpisani Hozijan Jožef, posestnik v Mali Polani št. 31 preklicujem in obžalujem svojo trditev, da dela vodstvo agrarne zadruga v Črensovcih pri belem dnevu krivice, da odteguje denar in da njen predsednik, še nikomur ni nič dobrega učinil, ter se zahvaljujem agrarni zadrugi in predsedniku njenem, da sta odstopila od tožbe proti meni.

Dolnja Lendava, dne 31. marca 1932.

HOZJAN JOŽEF.

Posestvo s hišov, približno 4 plüge, njive, sadovnjaka i gorice se fal proda. Več se zvedi pri JAKOBI ČREPNIJAK, Apače št. 74. 3

V stalno službo sprejemem popolnoma zdravo, pridno dekle, z dobrimi priporočili za vsa gospodinjska dela. Prednost imajo one, ki znajo šivati vsaj za vsakdanjo potrebo. Plača po dogovoru. Inženjer MOHORČIČ Maribor, Vrbanova 63.

Vsakovrstni med

küpujem, predvsem hajdinskoga. Pošlite ponüdbe. **FRANC CVILAK,** Slov. Bistrica.

MLATILNA GARNITURA

lokomobila „NICOLSON“, mlatec fabrikat FLÖTER vse v dobrom stanji skoraj kak novo se jako fal oda pri

ČEH FRANC

trgovina z mešanim blagom, vseh vrst deželimi pridelki in stavbenim materijalom

MURSKA SOBOTA. 1

Ustanovljeno 1869. Ustanovljeno 1869.

M. Berdajs, Maribor

Trg svobode

priporoča svojo veliko zalogo detelj-nega, travnega in vrtnarskega

semena

najboljše kakovosti. — Obenem pa tudi lahko krirete v moji trgovini vašo potrebo glede **kave, sladkorja, moke** itd., vse po najnižji dnevni ceni.

2 Telefon 2351.